
ТЕКУЩО СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ

„Природата не познава застой в своето движение и наказва всяко бездействие.“

Гьоте

Стопанските операции протичат в хронологична последователност, която е характерна за всеки един от етапите на оборота на капитала. Счетоводната статия, която определя съответната стопанска операция получава и индикатор поредния номер на операцията.

Съставените счетоводни статии получават хронологичен израз на кръгооборота на капитала. При ръчния начин на счетоводно отчитане се използват книги, регистри и др., които са разграфени по подходящ начин, което позволява да се вписват основни данни.

Текущото счетоводно отчитане се разделя на:

1. ХРОНОЛОГИЧНО

Хронологично – регистрира всички извършени операции в зависимост от фактора „време“ т.е. по хронологията на тяхното възникване. За това се използват различни регистри (дневници).

Дневник

За извършените стопански операции в предприятие „Омега” АД
за месец април

№	Дата	Характеристика на стопанската операция
1.	02.04.	Изтеглени от разплащателната сметка 1000лв. съгласно нареждане – разписка
2.	10.04.	Получена стока съгласно фактура №000003721 за 6000лв.
3.	22.04.	Изплатени заплати за месец III съгласно РКО №14 – 2250лв.

Дневникът има контролно значение, тъй като всеки документ, отразяващ стопанската операция се регистрира и получава номер.

При автоматизираната обработка на информацията се ползват машинограми и видеограми за въведената информация в компютърната система. машинограмите могат да бъдат под форма на: дневник, главна книга и др. Автоматизираната обработка също трябва да гарантира възможност за контрол.

2. СИСТЕМАТИЧНО

Систематично – осигурява обобщена информация и се извършва с помощта на счетоводните регистри – главна книга, оборотна ведомост. В главната книга, която се съставя за счетоводните сметки (синтетични и аналитични) се обобщават оборотите в края на отчетния месец и се определят крайните салда.

Оборотната ведомост също се съставя в края на отчетния месец, като данните се получават от главната книга. Ведомостта има контролен характер с трите двойки сборове: начални салда, обороти, сборове.

Използват се шахматна и обикновена оборотна ведомост.

Обикновена оборотна ведомост

№	Шифър и наименование на сметките	Начално салда		Обороти		Крайни салда	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
1	Сметки за капитали						
2	Сметки за дълготрайни активи						
3	Сметки за краткотрайни активи						
		Сума=Сума		Сума=Сума		Сума=Сума	

Шахматната оборотна ведомост дава по-подробна информация, като при нея се получава информация за оборотите и на кореспондиращите сметки. Тя е с по-големи информационни възможности, но е по-сложна за съставяне и се използва рядко.

Шахматна оборотна ведомост

Кредит на сметките Дебит на сметките	Начални дебитни салда	Наименование на сметките						Дебитни обороти	Крайни дебитни салда
		Разплаща телни с-ки./лв./	Достав чници	Материсли	Стоки	Получени заеми	Персонал		
Начални кредитни салда	X	-	4000	-	-	3000	3000	-	-
Машини и оборудване	5000								5000
Стоки	3000				2000			2000	5000
Каса в лв.	2000								2000
Разплащателна сметка в лв.									2000

Доставчици									
Персонал и др.									
Кредитни обороти	-		2000	-	-				
Крайни кредитни салда			6000			3000	3000	12000	12000

Оборотните ведомости за аналитичните сметки се съставят поотделно – например за отделните партии към сметка стоки.

Оборотна ведомост за аналитични сметки

№	Партиди	Начални салда	Обороти		Крайни салда
			Дебит	Кредит	
1	Дамски рокли	2000	300	1800	500
2	Дамски сака	1200	400	1300	300
3	Дамски панталони	400	200	500	100
		3600	900	3600	900

При тази ведомост няма равенство между дебитните и кредитните обороти, както и при салдата, тъй като равенствата са при синтетичната сметка.

	Дебит	Стоки	Кредит
Начално салдо	3600	1800	
		300	1300
		400	500
		200	
Дебитен оборот	900	3600	Кредитен оборот
Дебитен сбор	4500		
Крайно салдо	900		

Задача:

Предприятие “X” АД има следните активи и пасиви към 31.07

1. Сгради и конструкции	5000
2. Машини и оборудване	2500
3. Стоки	8000
4. Вземания от клиенти	4000
5. Разплащателна сметка в лева	14000
6. Каса в лева	2000
7. Материали.	3000
8. Акции-100бр. с номинал 10лв. и покупна цена 11лв.	1100
9. Основен капитал	?
10. Общи резерви	2000
11. Печалба от текущата година	2000
12. Доставчици	5000
13. Получени краткосрочни заеми	10000

Да се извърши следното:

1. Да се определи сумата на основния капитал.
2. Да се открият сметките и се приключат към 31.08.

В предприятието е организирано аналитично отчитане на сметка „Стоки” като началните салда по отделните номенклатурни единици са:

Анал. сметка Дамски сака 50бр. x 35лв. = 1750лв.

Анал. сметка Дамски блузи 100бр. x 25лв. = 2500лв.

Анал. сметка Мъжки сака 80бр. x 40лв. = 3200лв.

Анал.а сметка Мъжки панталони 10бр. x 5.50лв. = 550лв.

3. Да се съставят счетоводните статии за извършените стопански операции през месец август.

- а) погасена е част от краткосрочния заем със средства от разплащателната сметка 100лв.
- б) съгласно банковото бордеро са изплатени задълженията към доставчика със средства от разплащателната сметка
- в) получени са вземанията от клиентите съгласно банковото бордеро

Съществува връзка между счетоводния баланс и двустранното счетоводно отразяване.

При разглеждането на балансовото обобщаване се установи, че чрез него се получава информация за състоянието на средствата и техните източници.

Тяхното движение и изменение се обхваща чрез двустранното счетоводно отразяване и системата на счетоводните сметки. Между тях и баланса съществува зависимост. В единното си цяло те характеризират дейността на предприятието.

Пример:

Предприятие “Омега” ООД има следните активи и пасиви към 31.12.20...г.

1.	Сгради и конструкции	25000 лв.
2.	Машини и оборудване	30000
3.	Стоки	8000
4.	Вземания от клиенти	4000
5.	Материали	3000
6.	Разплащателна сметка в лева	14000
7.	Каса в лева	2000
8.	Акции със срок 12 месеца.	1000
9.	Задължения към персонала	2000
10.	Задължения към доставчици	4000
11.	Неразпределена печалба от минали години	5000
12.	Получени краткосрочни заеми	6000

13. Амортизация на ДМА, в т.ч. на сгради, конструкции, машини и оборудване	1000
14. Машини и оборудване	5000
Основен капитал	?

През месец януари 2003г. са извършени следните стопански операции:

1. На 4.01 е получено бордеро от обслужващата банка за постъпили по разплащателна сметка вземания от клиентите.
2. По решение на собствениците, съгласно протокол №1 от 10.01. се създават общи резерви 2000лв. за сметка на неразпределената печалба.
3. на 12.01. от разплащателната сметка са изтеглени средства за заплати, съгласно нареждане – разписка.
4. На 15.01. е погасена част от краткосрочния заем със средствата на разплащателната сметка – 180лв.
5. Изплатени са заплатите съгласно РКО №17
6. Закупени са канцеларски материали със средства на касата съгласно РКО №18 – 250лв.
7. Изплатени са от касата съгласно РКО №19 – 500лв. според решение за спонсориране на училище за незрящи деца. сумата е изплатена съгласно фактура №00000012 от училището.

Да се определи:

1. Да се определи сумата на основния капитал.
2. Да се състави баланс към 31.12.
3. Да се открият счетоводните сметки към 01.01.
4. Да се съставят счетоводните статии.

5. Да се определят балансовите изменения в резултат на извършените стопански операции.
6. Да се определят оборотите, сборовете и крайните салда на сметките.
7. Да се състави оборотна ведомост към 31.01.
8. Да се състави отчетен баланс към 31.01.

1. **Установяване величината на основния капитал.** Тя се установява като разлика между балансовата стойност на реалните активи на предприятието и неговите пасиви.

Активи:

1.	Сгради и конструкции	24000	лв.-баланси стойност
	Тя е разлика между отчетната стойност, в случая 25000лв. и амортизацията 1000лв.		
2.	Машини и оборудване	25000	30000лв; /5000/ амортизация
3.	Стоки	8000	
4.	Вземания от клиенти	4000	
5.	Материали	3000	
6.	Разплащателна сметка в лева	14000	
7.	Каса в лева	2000	
8.	Акции със срок 12 месеца.	1000	
	Сума на актива към 01.01.	81000	лв.

Пасиви:

1.	Задължения към персонала	2000	
2.	Задължения към доставчици	4000	
3.	Неразпределена печалба от минали години	5000	
4.	Получени краткосрочни заеми	6000	
	Сума на пасива	17000	лв.

Сума на основен капитал = 81000лв. – 17000лв. = 64000лв.

2. Съставяне на баланс към 01.01.
3. Съставяне на счетоводните статии за извършените стопански операции през месец януари, т.е. хронологично счетоводно отчитане . затова може да бъде използван

Дневник на хронологичните записвания.

№	Дата	Описание на стопанската операция Документ	Дебит	Кредит	Оборот
1.	04.01	Получено е банково бордеро от обслужващата банка-постъпили суми от клиенти	Разплащателна сметка	Клиенти	4000
2.	10.01.	По решение на собствениците, съгласно протокол №1 се създават общи резерви за сметка на неразпределената печалба	Печалба	Общи резерви	2000
3.	11.01.	Изтеглени от разплащателната сметка съгласно нареждане – разписка средства за заплати.	Каса	Разплащателна сметка	2000
4.	12.01.	Погасен краткосрочен заем със средствата от разплащателната сметка – съгласно нареждане.	Получени краткосрочни заеми	Разплащателна сметка	180
5.	13.01.	Изплатени заплати съгласно РКО №17	Персонал	Каса	2000
6.	14.01.	Закупени канцеларски материали съгласно РКО №18 със средства от касата	Материали	Каса	250
7.	18.01.	Изплатени от касата за сметка на резервите-РКО №19 и фактура №00000012 за спонсориране	Общи резерви	Каса	500

4. Систематично счетоводно отчитане

а) съставяне на главната книга

Дебит	Сгради		Кредит	Дебит	Стоки		Кредит	Дебит	Материали		Кредит
Н.с-до	25000			Н.с-до	8000			Н.с-до	3000		
Деб.об.	-	-	Кр.об.	Деб.об.	-	-	Кр.об.	Деб.об.	250	-	Кр.об.
Деб.сб.	25000			Деб.сб.	8000			Деб.сб.	3250		
Кр.с-до	25000			Кр.с-до	8000			Кр.с-до	3250		

Дебит	Машини		Кредит	Дебит	Клиенти		Кредит	Дебит	Разпл.с-ка		Кредит
Н.с-до	30000			Н.с-до	4000	4000		Н.с-до	14000	2000	
Деб.об.	-	-	Кр.об.	Деб.об.	-	4000	Кр.об.		4000	180	
Деб.сб.	30000			Деб.сб.	4000			Деб.об.	4000	2180	Кр.об.
Кр.с-до	30000			Кр.с-до	0			Деб.сб.	18000		
								Кр.с-до	15820		

Дебит	Каса			Кредит	Дебит	Персонал			Кредит	Дебит	Неразпр.печ.			Кредит
Н.с-до	2000	2000	5		5	2000	2000		Н.с-до	2	2000	5000		Н.с-до
3	2000	250	6		Деб.об.	2000	-		Кр.об.	Деб.об.	2000	-		Кр.об.
		500	7											
Деб.об.	2000	2750		Кр.об.		-	0		Кр.с-до			3000		Кр.с-до
Деб.сб.	4000													
Кр.с-до	1250													

Дебит	Основен капитал		Кредит	Дебит	Общи резерви			Кредит	Дебит	Получени кр. заеми		Кредит
	64000		Н.с-до							6000		Н.с-до
			Деб.об.	500	2000		Кр.об.	Деб.об.	180			
	64000		Кр.сб.			2000	Кр.сб.			6000		Кр.сб.
	64000		Кр.с-до			1500	Кр.с-до			5820		Кр.с-до

Дебит	Амортизация		Кредит	Дебит	Доставчици			Кредит	Дебит	Акции		Кредит
	6000		Н.с-до	4000		4000		Н.с-до	Н.с-до	1000		
			Деб.об.									
	6000		Кр.сб.	4000		4000	Кр.сб.	Деб.сб.	1000			
	6000		Кр.с-до			0		Кр.с-до	1000			

б) Съставяне на оборотна ведомост

№	Сметки	Начално салда		Обороти		Крайни салда	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
1.	Основен капитал	-	64000	-	-	-	64000
2.	Неразпределена печалба	-	5000	2000	-	-	3000
3.	Общи резерви	-	-	500	-	-	1500
4.	Получен краткосрочен заем	-	6000	180	-	-	5820
5.	Машини	30000	-	-	-	30000	-
6.	Амортизация	-	6000	-	-	-	6000
7.	Сгради	25000	-	-	-	25000	-
8.	Стоки	8000	-	-	-	8000	-
9.	Материали	3000	-	250	-	3250	-
10.	Доставчици	-	4000	-	-	-	4000
11.	Клиенти	4000	-	-	4000	-	-
12.	Персонал	-	2000	2000	-	-	-
13.	Каса	2000	-	2000	2750	1250	-
14.	Разплащателна сметка	14000	-	4000	2180	15820	-
15.	Акции	1000	-	-	-	1000	-
Всичко		87000	87000	10930	10930	84320	84320

**Счетоводен баланс
на Омега ООД към 01.01.**

Приложение №1
към СС1
Двустранна форма

АКТИВ			ПАСИВ		
Раздели, групи, статии	Сума (хил.лв.)		Раздели, групи, статии	Сума (хил.лв.)	
	Текуща година	Предходна година		Текуща година	Предходна година
а	1	2	а	1	2
А. Записан, но невнесен капитал			А. Собствен капитал	69	
Б. Нетекущи (дълготрайни) активи			I. Записан капитал	64	
I. Нематериални активи			II. Премии от емисии		
II. Дълготрайни материални активи			III. Резерв от последващи оценки		
1. Сгради	24		IV. Резерви		
2. Машини и оборудване	25		V. Натрупана печалба (загуба) от минали години	5	
Общо за група II:	49		VI. Текуща печалба (загуба)		
III. Дългосрочни финансови активи			Общо за раздел А:	69	
Общо за група III:			Б. Провизии и сходни задължения		
IV. Отсрочени данъци			В. Задължения		
Общо за група IV:			1. Задължения към финансови предприятия	6	
Общо за раздел Б:	49		2. Задължения към доставчици	4	
В. Текущи (краткотрайни) активи			3. Задължения към персонала	2	

I. Материални запаси		Общо за раздел В:	12	
1. Материали	3	Г. Финансирания и приходи за бъдещи периоди		
2. Стоки	8			
Общо за група I:	11			
II. Вземания				
1. Вземания от клиенти	4			
Общо за група II:	4			
III. Инвестиции				
1. Акции	1			
Общо за група III:	1			
IV. Парични средства				
1. В брой	2			
2. В безсрочни сметки (депозити)	14			
Общо за група IV:	16			
Общо за раздел В:	32			
Г. Разходи за бъдещи периоди				
Сума на актива (А + Б + В + Г)	81	Сума на пасива (А + Б + В + Г)	81	

Дата: Съставил: Ръководител: